

Cediti auctori. S. P.
 M. Agrostus a'ni a'ij, voluptati fu-
 tarum tibi caedite labor arbitri-
 tus fieri, ff. Facien ac' Item Magni illius Ger-
 manie, qua Oceanum attingit, Arctian in
 publici eadem, f'cipi, idio promptius, quod
 ex his regionibus profectus olim fiam in ma-
 nes illas ac notissimas gentes Germanos, Can-
 brios, Sycambros, Francos, Heralos, Gallos,
 Anglos, Longobardos, Normanos, qui non fol-
 lum Britannos, Gallos, Penosios, Hispanos
 varij bellorum caliditatebus afflicerant, por-
 rum & Italian cum Urbe Roma tantum non
 exciderunt, concessio f'cipis ad eorum metas
 toto terras un orbe. Initium a Storogia
 simpliciss, Caliburg (nobilis An-
 glorum in Gallia porta) ter-
 minantur, etc.

VLTRAIECTI
 Hermannus Borcardus excudit. An. 17.

'Oudste kaart zuidelijke Nederlanden'

Bladerend door een kroniek uit 1586 viel Dieter Duncker van het Bredase antiquariaat Plantijn iets bijzonders op. Naar door de tekstgreis en illustraties heen zag hij een landkaart schemeren. Hij riep de hulp in van deskundigen van de Utrechtse Universiteitbibliotheek, die ontdekten dat in het boek een 'kaartscha' uit 1557 verstoep zat, 'de oudste kaart van de zuidelijke Nederlanden', zegt Marco van Egmond, die het document onderzocht. Het betreft een houtsnede die gedrukt is door de Utrechtse uitgever Van Borculo.

Er zijn wel oudere detailkaarten bekend, zoals een plattengrond van West-Brabant uit 1545 die is te zien in het museum Het Marktezenhof in Bergen op Zoom. Van Egmond: 'Romeinse wegenkaarten zijn ook ouder, maar daarop is het grondgebied niet

juist weergegeven. Deze Van Borculo-kaart is ruim 450 jaar geleden ge-
 drukt, in een tijd dat er geen satellie-
 tten waren. Ze is de betrouwbaarste en
 oudste overzichtskaart.'

De kaart moet enigszins worden ge-
 draaid om haar goed te kunnen bekij-
 ken. 'Zij is namelijk op het zuidoosten
 georiënteerd', zegt Van Egmond. De
 kaart loopt van Frier in Duitsland tot
 Calais in Frankrijk. Bij elke plaats is
 een kleine tekening gemaakt van een
 kerk of kasteel.

In het kader in de rechterbovenhoek
 wordt in het Latijn een beschrijving van
 het algeheel gebied gegeven.

In de Noordzee dobberen schepen
 van de 'Spaanse Vlote'. Nederland
 behoorde toen tot het Spaanse rijk. 'Spaanse media
 hebben ook al belangstelling getoond voor de
 vonds', zegt Van Egmond. Mogelijk is de kaart ge-
 kend in een periode dat de Spaanse koning Filips II
 een bezoek bracht aan Vlissingen.

Die noordzee